

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Széchenyi-téren, a hídkaputól kimenet balra a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt. Ára ötvégre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ór 7 kr., 2-ór 6 kr., 3-ór 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

A „nyilttér” cikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési díj

K. KÖZLÖNY

april-juniusi folyamára.

Egészévre 12 forint.

Félévre 6 „

Évnyegyedre 3 „

Az előfizetési pénz kiadó Stein János középutcai könyvkereskedésébe küldendő, hol a megrendelt példány pontos megküldéséről intézkedve van.

A székely kivándorlásról.

V.

(D.) Ha nagyobb városokban, melyeknek népessége a székelyföldével versenyez, a tudakozódó intézetek sikerrel működhetnek a munkás kezek s az azt keresők közti közvetítésben, kérdésen kívül az analogia hasonlószerű intézmény sikerével kecsgethet minket azon viszonyra nézve is, melyet a megyei birtokosság s a székely és oláh havasi túlnépes lakók munkás tömege közti vonatkozások szabályozása, vagy is rendezése igényelne.

Utóbbi időben egy a politikai mint a társadalmi téren oly nagyra növekedett a „Projecten-macherek” száma, hogy szintén borsózik a hátunk bele, midőn magunkat is ezen kérdés által a projectum-gyártás örvényébe sodorva látjuk; de ha a kivándorlás miatt a hazán és birodalmon ejtett seb méltán komolyan tűnik fel; úgy hisszük, hogy annak lehető gyógyításáról gondolkodni, s projectálgatni is nem fölösleges.

Mintán eltöltő rendszabályokkal és a személyes szabadság korlátozattal, utlevelek megtagadása stb. által a kivándorlást korlátozni nem lehet, nem szabad, csak azzal lehet a dolgot segíteni, hogy a kivándorló azon ezélt érje el a birodalom kebelében, a mit idegen országban keres.

A „Herm. Zeitung” közelebről egyik számában parodiázván azon buzgalmat, melyet egyes hazánkfiai s az orsz. gazdasági egyet az Erdélyben jelentkező inség miatt kiütemített, felhívja, hogy a vasut-építésre szükséges munkásokat a vállalkozók nagy bajjal tudják előkeresni.

Mi az oka valjon ennek? hogyan esik, hogy az oláhországi hasonló munkálatokra még a jobb birtokos székelyek is lovakkal, szekerekkel mentek ki s szép összeget hoztak haza? Lapjaink leleplezték az okot. A lapok meg nem czáfolt tudósításai szerint az illetők monopolisáltak magoknak az ételt és italt, a munkára Hunyad megyébe lebujdosott székelyek napi bérének legnagyobb részét a rájuk kényszerített eledelért s italért letartóztaták. Adják ki a népnek a pénzt, s bízzák reá, hogy élelméről gondoskodjék; a nép munkadíja oly csekély, hogy abból a nyereszkesedésnek nincs mit kizsákmányolnia, vagy ha zsákmányolják a szegény nép viszsza vonul.

Oly munka kell tehát, melynél az igéret ellenőrzéséről a lehetőleg gondoskodva van, és e czélt egy közeg által lehetne elérni, mely hivatása szerint e kérdésért léteznék, s melyet ez elhivatásánál a kormány tekintélye a közigazgatás is kellőleg támogatna.

Tény az, hogy Erdélyben munkás kéz elég van, a mely illendőleg díjazott munkát nem talál, s tény az is, hogy rengeteg földterület hever paragon a munkás kéz hiánya miatt.

A kitelepítést a tulajdon jog nem engedi, a tulajdon megvásárlására pedig éppen a munkás kéz képtelen; el kell tehát küldeni a kezét a pusztára földhez, hadd mivelje, s magának életmódot s a tulajdonosnak bővebb jövedelmet s adóképeséget eszközöljön.

Ha a gazdasági egyet munkát oly organicus szervezéssel bírna, mint a stayer-országi, melyet János cs. kir. herceg annyi erélylyel s tárgyismerettel szervezett, s ha a rendkívüli idők oly politikai féltékenységeket nem hoztak volna magok után, melyek a kormánytól független közegeknek a nagy

néptömegek mozgósítására való befolyásán még mind aggodalmaskodnának, akkor terülnék hamar készen lehetnénk, a melylyel az általunk szükségesnek nyilvánított közvetítési kérdést meg lehetne oldani. Az országos gazdasági egyet mellett már is létesült némileg egy ügynökség, melynek feladata volt a birtokosság productioját kelendőbb piaczokkal, s a gazdasági gépeket, magvakat s más kellékeket a birtokosokkal közvetíteni. Ez intézet élén oly egyéniség áll, a ki fiatalsága legelső irodalmi termékeiben is kitüntette a székelység irányábani buzgalmát, s utóbbi időben is többször meleg szót emelt a székely kivándorlás kérdésében. Ez ügynökségben megtalálónk a csatornát, melyen ha fiók egyletek is volnának, ki lehetne hatni a munkásokra és birtokosokra; számba venni a munkaerő és erőszükséglet statistikáját, s ez alapon rendszeresíteni a közvetítés egész kérdését; de gazdasági egyetünk oly organicus szervezettel nem bír, e mellett a közgazgatási s rendőrségi tekintetek is azt igénylik, hogy a kormányzásnak nyomatékosabb befolyása legyen egy ily intézmény tettekörére, melylyel az elméletünkben kimondott feladatot nézetünk szerint meg lehetne oldani.

E czég alatt: „A munkások és cselédek országos közvetítő ügynöksége” egyközponti intézet volna Kolozsvárt, mint a megyei birtokosság központján létesülendő; a mely mellett két fiók ügynökség állana, az egyik Udvarhely, a másik K. Fehérvár városokban.

A főügynökség állana egy ügynökből, egy titkárból s a jelentkező szükségletre képest egy pár irnokból.

A fiók ügynökök mellett egy-egy titkár, vagy irnok elég volna.

A főügynökség a birtokosok jelentéseire képest számba venné az év elején, hogy kihez mennyi és mily szerepkörű cseléd, mennyi és mily erejű munkás, s ez utóbbi minő munkaszakra, és melyik hónapban, s annak melyik napjaira szükségletnek?

A fiók ügynökségek az alsóbb közigazgatási, vagy községi hivatalok által segítve, számba vennék a túlnépes, és napszám-ból élő vidékeken mennyi egyén ajánlkozik cselédnek, s mennyi akar a következő évben, mint napszámos szétmenni az országban? s mily munkára, és mennyi időre? s az ugy jelentkeztettek névsorát lakhelyekkel együtt megküldendő előre a főügynökséghez.

A munkadíj természetesen az illető vidékekhez mért forgalom szerint előre meg lenne állítva, s egy a munkást keresővel, mint a munkással közölve volna, melynek elfogadása mellett ajánlkozás kötött alkunak tekintetnek, a mely szükségesetében közigazgatási erővel is érvényesítendő volna.

Midőn így egyszerűl a munka szükséglet, más részről a jelentkezett munkáserő statistikája meg lenne alakítva; a főügynökség megkészené a marsutát a munkás csapatok számára, arra figyelve, hogy a lehetőség állomásonkint haladjanak határaiktól távolabb és vissza, szabályozva levén, bizonyos utipénz, melyet a munkálatok előlegezésének. A főügynökség által készített tervezet megküldetnék a fiók ügynökségekhez, a kik a községi előjáróság útján intézkednének a vállalkozó munkások és cselédek pontos kiindításáról.

Nem feladatunk itt részletekbe bocsátkozni, unalmas volna az olvasó előtt, s részletes programra csak akkor volna szükség, ha illetékes körökben az eszme általánosságában felkarolhatnánk.

Lesznek, a kik gyakorlatiatlannak mondják ez indítványt, s különféle ellenvetéseket tesznek; mi sem állítjuk, hogy minden nehézség nélkül menne annak kivitele. Nehéz meghatározni a gazdának, melyik napra érik meg búzája a learatásra, melyik nap kezdhet a kaszálásnak, mennyire kedvez az idő a kapa-munkásnak, azonban jól rendezett nagyobb gazdaságban mindig tud a gazda egy-két napig más dolgot adni dolgozóinak, ha hozzávető számításában csalódnék, s aratását, kaszálását pár napra vagy hétre is el kellene halasztani. Munkaszorgos időkben oly becses a napszám, hogy az előtt néhány napszámot ingyen is kifizethetne a dolgozó. És végre is az eszélyes gazda az ily erőt

csak a helybeli erő segítése gyanánt vitetné ki, s nem az egész munka tárgyát számítaná az így kihívott erőhez, minél fogva, ha egy-két nap a kívánt munka helyett más csekélyebb munkát is hajtana végre, kárt nem vallana, bizonyosságot bírván a munkaerőre nére, a mely a gazdaság körül a vállalkozó szellemét ébresztené. A földmunkák, sánczolások, udvartakarítások, épületták faragása, gyapju-, kendertépés, hehelés stb. annyi tárgyai a falusi munkának, melyekkel az ügyes gazda s gazdaszony minden időben fel tudja használni a munkaerőt. És midőn az elemek gátolják a munkát, melynek legnagyobb része a szabadban foly, s ki van téve az idő visztonagságainak, akkor a munkás megelégedhetik ételével, nem követelve napi díjat, a munkálatot pedig megadhatja az életmet azon bizonyosságért, hogy az előtte álló munka végrehajtására kellő erő készen áll rendelkezése alatt, s végre is meglehetősen határozottsággal hozzávethet a gazda, melyik munkáját minő napon kezdeheti meg?

Mindezen aggodalmak, és akadályok ellenében részletes programban, részletes szabályokat és utasításokat lehetne felállítani; mi itt csakis az eszme általánosságánál kívántunk maradni, s még csak annyit akarunk jövő cikkünkben megvitetni, hogy egy ily ügynökség létesítése minő uton lehetne eszközölhető, s egyszersmind cikksorozatunk többi részében kimondott nézeteinknek is elő adandjuk corollariumát.

Még egy terv mezőgazdaszatunk érdekében.

A „K. Közlöny” 33-dik számában báró Bánffy Jánosnak, egyfelől a székely kivándorlást csökkenthető, másfelől jobb cselédek beállíthatási módját előkészítő tervét elvileg nagyon is helyeselve, czélszerűnek látom e fontos ügyet bővebben megvitetni, s annak célrétését egy más tervvel is megkísérteni.

Az említett cikkben felhozott esetek mind valók levén, azoknak csakis alkalmazásánál látok némi nehézségeket, különösen a székelyföldöt távolabb fekvő gazdaszatokra nézve ugyanis:

Azt tudjuk, hogy a székely megszokva havasai jó vizét, friss levegőjét, szabadságát, a honvágytól csaknem a svájceihez hasonlólag ostromoltatik, és ha túlnépesedésénél fogva beállott újabb szükségéi fedezésére, helységét elhagyni kénytelenítetik is, azt kimért, és hosszabb időre nehezen és mindig a visszatérés feltétele alatt teszi.

Továbbá, mint keleti és így hevesebb vérű faj, meg mint a mi megyei cselédeinknél ügyesebb, lelkiismeretesebb és így öntudatosabb nehezebben bánható levén, könnyen megtörténhet, hogy egy keményebben kiejtett szó, mit a gazda annyiféle emberrel bajlódva, kikerülni a legjobb akarat mellett sem tud, tulteszi határainkon, s tán éppen akkor, midőn helyét mással pótolni nem lehetvén, a legkárosabb következt hozná maga után.

Az sem ignorálható körülmény, hogy a megszokottól egészen különböző vidéken már idegennek találván magát, több esetben idegen ajku nép között szabad óráiban sem mulatván kedve szerint, cselédi alárendelt helyzetét fizetésével eléggé kárpótolva nem látva, azt bámi uton megváltoztathatná, mely előfordulhat eset, megint a gazdaszkodás káros rovására történnék.

Hogy tehát a birtokoson is biztosan legyen segítve, s az illető hosszabb időre, lehet tán örökre is le lehessen kötelezni, és így a kivándorlást is, mi különben is nem eléggé népes országunkra általánosan, nemzetiségünkre nézve pedig különösen károsan hat, biztosabban lehessen megakadályozni, a hol az haszonnal alkalmazható, az alábbi módot látnám czélszerűnek:

Kisebb-nagyobb mértékben minden hazai nagyobb birtokos reá van a részes miveltetésre szorulva, különösen a néptelen mezőségen, melyhez részben én is tartozom, ezt a legnagyobb kiadások nélkül, melyek az elemi csapások, mostoha idő járás, kártékony férgesek stb. miatt, oly ritkán hozhatják meg kamatjaikat kikerülni alig lehet; ily helyeken tehát egy systemisált részes miveltetés nagyon megfelelne a czélnak, mely által a földbirtos érdekeinek is inkább elég

lenne téve, s az illető is a cselédi helyhezettől mindenestre kényelmesebb, és tisztességes állást foglalva, a jövendőbe fektetett reménye által inkább lenne a helyhez is le kötte.

Egy ilyen tervnek létesítésére azonban, mint mindeure a mihez napjainkban fogunk, áldozat kell, de a mely nézetem szerint jelen szomorú gazdai viszonyaink között némileg megjutalmazná magát, ha nem egyéb, legalább a kevesebb bosszankodás, és kevesedett cseléd szerzési gond által.

Igen természetesen, hogy egy ilyen alapra fektetett nagyobb gazdasághoz több kezek kívántatván, családok kellenének melléjük a szükséges igavonó marhákkal nem bírván (mert kiknek ez van, hazukat se hagyják el), ezt a földbirtokosnak kellene pótolni, és itt már kezdődik az áldozat.

Hogy azonban hosszas ne legyenek, példa gyanánt egy körülményeimnek megfelelő ily nemű tervet, melyet kiki saját viszonyai szerint módosíthat, ide igtatok egy keveset tán keletinél jobban részletezve, azért főként, hogy a székelyföldön terjedve ez eszme tán igévé válhatik:

Van részben miveltehető jó szántó földem 240 hold, jó minőségű kaszálom hasonlólag van 120 hold, összesen: 360 hold.

Ezen mennyiségű helyet kiadnám becsléletes jelleme- és szorgalmáról ismert 10 oly székely gazdának, kik mindenike bírna legalább is 3 jó dologtehető taggal, s helységünkbe ref. ekklezsia levén reformátusoknak.

Adnék minden családfőnek külön-külön házat, s ahoz veteményes kertet, 2 jó erős jármás ökröt, melylyel a tavaszi és őszi szántásokat kettősibe, a talán megkeményedett ugar-t összefogva véghezesse, úgy pedig, hogy ezek feletti rendelkezésemet fentartva, ha a gazda hibáján kívül valamelyik elkárosodnék, azt mással pótolni saját érdekében is tartoznám.

Adnék 10 vaskát, mint a melyekkel mélyebben, és minden időben jobban lehet szántani, melyeket tovább gondolni, és jó karban tartani, a gazda kötelessége lenne, ezen kívül minden más szerszámmal, mit erdős helyen olcsóbban lehetne beszerezni, a gazda kijövetelekor látna el magát.

Adnék élelem pótlásra és ruházat fedezésre 10 darab jubat minden egyes gazdának, melyet szaporodásából fentartva és frissítve, a lejár s ne talán meg nem nyitható szerződés után inventarie lenne köteles a vállalkozó, ökreimmel és ekéimmel visszaadni.

A juhoknak, melyek az enyimekkel egy csoportban nyaralának, kosot, sertéseiknek kanat, és marháknak nyári legelőjét is, én szolgáltatnám ki.

Mindezekért ugy saját, mint használathoz adott marháim trágyáját tartoznának télen-áttal, az általam kijelölt helyre, valamint természetmennyeimet, ha kívánám 4 mértföldnyi távolságra, mértföldjéről kis vékájáért egy kr fizetés mellett elhordani, tűzifa hordás vagy bámi czim alatt 3 mértföld távolságra egyenkint két ingyen fuvart és berekvágás s kert-csinálás czime alatt 6 tavaszi tenyeres napszámot tenni.

Térjünk már a mivelés részletezésére, és lássuk mit eredményezne az a felekre:

A kiadandó 240 hold szántót három fordulóra osztva ugy a 120 hold kaszálót adnám harmadába olyformán, hogy a réam eső 2 részt a részben vevők rendelkezésem szerint, a maga idejében megmivelve, letakarítva, készen csűrkerembe behordják, elhelyeztessék; sőt a magnakvált, melyet a természetű gabona tisztasága megóvása tekintetéből is, magam szolgáltatnék ki, mint közös szükségletet rész nélkül el is csépeljék.

E szerint a 240 hold egy harmada tenne 80 holdat, ezt a 10 részes között egyenlőleg felosztva jöne egyre 8 hold, ebbe kellene holdjára 6 kis véka magot számítva 48, ez közép számítással 6 magot adva tenne 288 vékát, ennek egy harmada lenne a részesé tehát 96 véka.

Törökbuza mivelés alá jönné hasonlólag 80 hold, és így egy gazdára ebből is 8 hold, holdjáról 2 szekert számítva jönné 16 szekér, szekérét 25 véka magra becslve 400 véka, ebből a részes 1/3 tenne 133 vékát és 5/3 kupát, gabona termése lenne tehát egy hármadrészesnek összesen 229 véka 5/3 kupa; ebből levonva a 3 tagu család élelmére

megkivántató mintegy 96 vékát és 5 $\frac{1}{3}$ kupát, maradna egy-egy részének pénzé teltető 133 véka, mit egyre másra 80 krba számítva tenne 106 ft 40 krt, a 120 hold kaszálóból jönne egy részre 12 hold, ez adna holdjáról 1 $\frac{1}{2}$ szekeret számítva 18 szekeret, ennek egy harmada tenne 6 szekeret, a sarjut felire véve tenne egy részes illetéke 3 szekeret, a megtrágyázott ugarba vetett búkköny p. o. 15 hold adna egy részes számára 1 $\frac{1}{2}$ hold egyharmadban m. e. 2 vékát, a takarmány termése lenne tehát összesen 11 véka, ehez számítva a szalma jobb részét, a törökbuza-kévet, a két ökor és juh teletetésen felül maradhatna eladható szénája 3 szekér, mely közép árban számítva szekeret a 6 ft tenne 18 ftot; pénzbeli bevétele lenne e szerint egynek-egynek 124 ft 40 kr, ezen összeghez nem számítva saját fuvarbeli fizetéseimet, még egy-két pár bárány árát a téli részbeni csépelhetéssel jövedelmet, lenne a részesek összes jövedelme kiadott egyharmad birtokomból összesen 1244 ftot; miután pedig ezen összegben a munkabér is belé van a 10 béres fizetésén kívül számítva, lássuk külön-külön mindegyiket mibe kerülne: A 10 béres fizetése egyre másra darabja a 70 ft tenne összesen 700 ftot; 80 hold buza learatása, egy holdról pénzes kalangyát bizonyosan vágván legkevesebb 24 kalangyát, kalangyáját étel-italal együtt 20 krba számítva, 4 ft 80 kr, ennek behordására a szekér mellé egy segéd napszamos étel-italal legolcsóbban a 40 kr 40 kr; egy holdra jó tehát a sok fözetés gondját be nem számítva, és néha segéd főzők fizetését 5 ft 20 kr, és így a 80 holdra kellene összesen 416 ft; egy hold törökbuza földnek kétszeri kapálása, leszedése, kaszani felhordása bele jön legkevesebb 6 ftba, tehát a 80 hold összesen 480 ft; a 120 hold kaszáló levágása, holdjára két kaszást számítva, leggazdaságosabban 1 ftjával 120 ft, holdjának felgyújtására hasonlólag 2 napszamos számítva 80 krjával tenne 96 ftot; tehát a széna mive kerülne összesen 216 ftba, és így az összes költségek a 360 holdra tennének 1812 ftot, ebből a részeseknek ment és soknak tetsző egyharmadát levonva 1244 ft, marad a részes mivelésben tiszta haszon 568 ft 9. e. d.

Tekintetbe véve végtére azt is, hogy a szükséges napszamosokat nem kaphatván meg mindig a maga idejében, úgy az aratás- mint kaszálásnál e miatt, gyakran a búzahullás, széna elvételése következtében nagy károkat kell szenvednünk.

Vagy ha talán ennek megelőzésére néhány rossz dolgu helybeli vagy szomszéd helységi egyént, pénz- vagy gabonakölcsönnel lekötöztethetünk, arra készen lehetünk, hogy míg azt kikapjuk perrel legtöbbnyire, gabonánk tulért, és akár hányszor pénzünk is oda veszett.

Én tehát a fenebbi tervet, mint a mely a közös érdeknek megfelel, ha azt, mint megjegyzem, becsületes egyényekkel elérhetném, mind haszon, mind kényelem tekintetéből életbe léptetni azonnal kész volnék *).

Hadrét, márt. 19. 1865.

Miksa Elek.

Kül- és belföldi levelezés.

Bukarest, márt. 23.

A veszély, melyet közelebbi levelemben jeleztem, fájdalom borzasztón teljesedett. E hó 12-én esett meg első a havat olvadásba hozván, 13-ára viradólóg Bukurest viz melletti része egy öl vízbe állott még a kikövezett utcaikon is, mely csak 18-kán vonult vissza rendes medrébe. A vész és pusztulás csaknem leirhatatlan. Sok utcába tutaj gendákból rökönzött csolnakokon is csak a legbátrabbak merészkedtek kenyeret vinni a szerencsétleneknek, kik közül igen sokan úgy szaladtak s álltak a bázetökre és hijakba, a mint az ár elől fekhelyükből felugordhattak. Hány emberélet vesztett el, azt még ma sem tudhatjuk, de hogy az sok lehet, annyi bizonyos. A házak a nyári árviztől még ki száradva sem levén, most már tökéletesen lakhatlanokká lettek. A rombolás nagyszerűségét abból is megítélheti az olvasó, hogy a körülbelül akkora területet borított el, mint Kolozsvár egyik végétől a másik legtávolabb eső pontjáig. Mindenfelől kenyeret, rubát és téli szállást keresnek a szerencsétlenek. Már 14-én alakult az iteni luth. lelkész Neimziszter elnöke alatt egy nemzetközi bizottság, mely azóta kitűnő erélyvel működik a nyomor enyhítésén. Meleg ételt főzet, és osztat ki mindennap a város négy különböző pontjain, ezenkívül pénzt- és ruhaneműt gyűjt és oszt ki mindennap a károsultaknak. A magas aristocrazia is, miután nem sikerült egy lelkes delnő azon indítványára, hogy magok a bojárók és bojárók rög-tönözzenek ennyi nyomor enyhítésére egy műkedvelő előadást, most szorgalmasan és nyomatékosan ir alá a gyűjtő ivekre, melyek a város minden la-

* És ha a székely kivándorlásról írott mai cikkünkben indítványozott ügynökség valami uton felfülné, ennek közvetítése által célnodat bizonyonnyal elérné, annál inkább, mert birtokos, Hadrét a Maros völgyén fekszik, Aranyosszéki társaságában, s ide a székelyek örömet kinyújtanak, s feltételeid mellett lehetne is vállalkozásokat találni. Figyelmeztetjük addig is ezen tervre és ajánlatra a székelyföld népesebb vidékein lakó értelmiséget Szerk.

kóját adakozásra szólítják. A víz medrébe vonulva megjárta az elpusztított utcák egy részét. Ilyen csapást mondhatom csak az 1847-iki tűz okozhatott itt. Mi az oka, hogy a Dimbovicza eddig soha így kinem áradott, ezt kérdezi minden ember? Éppen most mutatnak egy Teofil aláírású kibocsátott nyomtatványt. Teofil maga is 15 ezer aranyig károsodott, és azt állítja, hogy e rombolásnak oka Floreszkó tábornoknak Botén helységében levő magas gátja volt, hogy ő értesítette a kormányt, de nem hallgattak rá, holott — úgy mond — ha ezen gát magáé a fejedelemé lenne, még akkor sem kellett volna neki kegyelmezni. A kormánynak könyvnyű, veti utána az elkeseredett károsult, mert ő nem úszik.

Bozianó ministeriuma alatt a sajtó ugy látszik visszakapja előbbeni szabadabb mozgását, melyet Kogalniceano elnyomott volt. A Bucsumul apriltól kezdve Trobecza Karpaczilor név alatt fog megjelenni, mind csak Czezar Boliák szerkesztendő. A Romanul a nemzetipárt ezen legerélyesebb lapja Cons-eintza Nationale nevet kapott Ruzetti főszerkesztője alatt, mint napilap. Irja a mai Reforma, hogy Boziano egymásra téteti ki hivatalból azon egyéneket, kiket legkisebb sikkasztás vagy vesztegetés büne terhel, miért a Reforma a legnagyobb elismeréssel tömjéne. Valóban ideje ugymond, hogy hazánk e rákfenétől meggyógyíttassék. Adja Isten, de mi ugy tapasztaljuk, hogy a ministerekkel együtt elhullanak itt az alsóbb hivatalnokok is. Ez már megszokott dolog.

Iparos ifjaink egylete is viz alá merülve, csak áldozattal lehetett onnan egy néhány ifjat, kik egy mellék szobában hálnak, más nap kihozni. Juresó Ferenc hazánkfa uszhatott odáig, s ugy hordta ki őket. Ugyan ő más következő napokon is a leg-szebb elszántságot tanusított. Nyakába öltvén öt-hat kenyeres tarisznyát, ugy usztatott egyik bázitól a másikig, és osztotta el a kenyereket. Orbán Sámuel hazánkfa egy élelemmel megrakott tutajjal többed magával a legveszélyesebb utcaikon körítat tévén, midőn már kétszáz kenyeret kiosztottak, az ártól elkapatva behullottak és kevésbé mult, hogy áldozata nem lett emberszeretetének. Ily elszánt jelenetek mellett fájdalom nem hiányoztak a kárpáti Abellino féle jellemek is. Rettenetes dolog, midőn kéjutásra is képes valaki ekkora csapás közepette is, de csak ugy van az „a konkoly és tisztabúza együtt érnek meg az aratásra.“

Ama nemzetközi bizottság, melynek dr. Fiala hazánkfa is egyik lelkes tagja, vallás- és nemzetkülönbség nélkül egéylez mindenkit. Az iparos ifjak egylete jelenleg udvarunkon van a tanító lakban. Ide vontak meg a vész több napjaira többen magokat. A napokban ennyi rombolás mellett még egy szörnyű bűntény kellett itt méltó megdöbbenést. Egy katonatiszt házi legénye, mind csak katoná, egy zsidóbarátot a pinzébe lecsalván ott harmadmagával megölte, s el is temette. A rablott pénz elfogyván más zsidóbarát csalogatott, miáltal gyanuba jöven a hathetős hulla előkerült s ő maga bűnét bevállván czinkosait megnevezvén mindnyájan befogattak. A gyermek kitévés is folyvást terjedez, hiába. nagy városban kis Párizsban élünk, civilizálódnunk. Szerencse, hogy van lelenczél és Helena ápolódnak. r. 1.

Ny.-Sz.-Imre, márt. 18.

Az „Erdélyi Hetilap“ január 5-től 15-dik számában a marosszéki havas kezelését illetőleg „Egy székely a Bekets alól“ név alatt egy cikk jelent meg, melynek írója a helyett, hogy valamely reformjavaslattal lépett volna fel — mit ha ugyan csak marosszéki birtokos, az annyira, mint stýljéből kivehető, szíven fekvő ügy iránti részvétől várni lehetett — felszög a hivtelen vázlatát adja a havas közelebbi történelmének, melyből a tetszik ki, hogy az író nem a havas kezelési ügye, hanem egyéb valami érdekl.

Több oldalról értesülvén, mintha gyanu volna, hogy azon cikk szerzésében részt vettem ez iránt ki kell nyilatkoztatom, miszerint azon cikk, melynek tartalma csak most jöhetett tudomásomra, nem sajátom, mert ha szinte sok reformálni velő felett ebbe s más tárgya is többször szólaltam fel, de tollamból elferdített felszög tudósítás, alyas guny, s alaptalan gyansítás soha nem folyt.

Egyszermind jogosítva érezve magam magát az ügyet illetőleg is, mint egyik havas k. választmányi tag oda utasítom a cikk irót, hogy több nyilvános közlönyül olyan ügybe ne lépjen fel, melyről vagy semmi esmerete s adata nincs, vagy mindazokat ignorálva, csak gunyos kaczerkodással s atyáskodással kívánja félrevezetni a közvéleményt; ugyanis cikkirő, ha megolvasta a 1862-beli „Korunk“ 52., 53-dik számjait, abból okadatolva megtanulhatta volna, hogy a kérdéses havasügy megpeditése nem Makfalván, hanem egyebütt keletkezett, csak miután felsőbb helyen pártolást nyert az ügy, azután jött létre Makfalván a havasalji székelyek gyűlése 1860-ban január 28-án, s miután 1861. jan. 7-ről 8675 gub. számok alatt felsőbb határozatból értesítést kapott a havasalji székely nép, hogy mihelyt az octoberi diploma nyomán a marosszéki p. p. ügykezelés a szék kezébe visszajön, a havas kezelés is visszaadatik a birtokosság-nak, azután jött létre a 861-beli második makfalvi gyűlés febr. 27-én, hogy sok tiszteletr méltó bir-

tokos is volt jelen — a mintegy 400-ra menő népen kívül — az igaz, s hogy ezen gyűlésre nem kellett pressio; bizony tudhatta azt is cikkirő, ha hallott valaha arról valamit, hogy mennyire érdekl a Küküllő és Nyárad felső terén lakó székely birtokosokat e havas kebléke, s ha ugyancsak pressio volt, az éppen az ügy ellen volt azok részéről, kik résztint magik szerették volna ez ügybe tekintélyül matukozni — persze a végén — és du-nyogtak, résztint egy s más okból felszög üntigetek a megjelenőkre.

Azon eszmemenete cikkirőnak, hogy a székelyek nyomasztó helyzete egyik okul a havasnak mostani rossz kezelését tulajdonítja, észre-vételt sem érdemelne, ha az elferdítés legalsóbb fokáig nem szállott volna le itten cikkirő hévmé-róje. Szegény marosszéki székely nép! be boldog volnál, s lehetnél mielőbb, ha Beketsalji ur állítása szerint csak a havast rosszul kezelőköl származnék minden bajod, minden elszegényedés s kivándor-lásod oka.

Tisztelt cikkirő egyebütt kereste nyomasztó sorsunk alapokait, mert a havasalji nép ma is azt a legelési díjt fizeti mint 1848 előtt, a fa sem drágább, mindamellett, hogy a havas adója 300 néhány o. é. ft. oskolákra, papilakokra, templomokra stb. most is ingyen adatik épületfa, meg van biz az el-lenőrség is 1864-től kezdve, az inspector most csak gazda, külön bevévő van, külön elnöke a kezelő-választmányoknak, külön a nagy birtokosi bizottsá-gyának, egyik sem tehet semmit önféjtleg, minden év végén számadása van a kezelő választmányának, melyet revidel a nagy bizottság és kinyomva meg-küldetik a falvaknak, s ha hibák vannak, az csak egyes némely gazdasági ágba megbizítottak hibája.

Hogy a 861-beli marosszéki bizottságynak adatott át a havas, felsőbb helyről az ugy van, s másként nem is lehetett; az azelőtti szokás szerint, hogy inspector választatott, az is ugy van, amde az akkori bizottságynál, hogy a körülmények változtával többé mint politiai testület nem képes ezen havas czélszerű kezelésére egyfélő, másfélő pedig a megváltozott idők más és az eddiginél magosabb czélok elérése tekintetéből igényelnek egy jobb és jövedelmezőbb gazdaszatot, rendezte a 100 tagból álló állandó birtokosi nagy bizottságot fel-ügyelőnek, s ez választott maga kebeléből kezelő-választmányt, mely a körülmények szerint rendel-kezik a gazdaszat ügyében legkevesebb 7 tag so-zatával, mindenikben minden birtokosnak tanács-kozó szava van, s ezen kezelő-választmány év vé-gével számol a nagy bizottságnak eljárásáról; nincs itt meg a contralleria cikkirő ur, az inspec-tort pedig e bizottságynál fogva igen is vál-toztatta, mert ezt a contralleria felállitathatása ígé-nyelte, tehát ezen változásért nincs miért annyira elzékenyüljön cikkirő ur, mert ezt éppen a ke-zelési reform kívánta.

Hogy miért nincs a jelenbe fennálló prov. maros-széki bizottságnak kezelése alatt a havas, fenebbi közleményből látható, s hogy jelen kör-nyülmények között, hogy is folytathatna az gazda-szatot is a birtokosság havasában, azt megfogni nem lehet, valamint tit. tisztség sem tehetné ezt mint testület, miután a tit. tisztségnek a nélkül is elég teendője van, s nem is tehetné ezt a felsőbb szabályozó rendeletek nyomán is, ez nincs is uta-sításában sem a bizottságnak, sem a tit. tisz-tségnek.

De ha juk tovább cikkirőt, felhija a fgs. kor-mányszék figyelmét, hogy ne méltóztassék elnézni, hogy közös javunkat olyan emberek bitorolják, kiknek főbbjeiről tart, hogy ubi te requiram, stb. mert ma bolnap sem pénz, sem posztó. Kiket ért cikkirő a kezelő vál. főbbjein nem tudom, mert ott minden egyforma joggal bir, az előzők sem tehetnek önféjtleg semmit, s ha biza'matlanság nyilvánulna irányokba joga van a nagy bizottságnak változtatni, talán néhány magasabb születésű ta-gokat? ezeknek is csak egyes szózatjuk van: vagy ezeknek tekintélyes szellemi befolyását érti? ez meglehet, hogy olykor gyakorolhatnák, de ez el-len ismét megvan közvéleményben az ellenőrség eszköze, mely előbb utóbb érvényre jut, minden B. és k. v. tag maros-széki jó birtokos, s enynyi egyén mégis mind bitorlója saját tulajdo-nának? hát oda jutottunk-e már, hogy saját va-vainkban is bitorlók vagyunk, mért, mert nem en-gedünk abba befolyást nem tulajdonosoknak? ez már igazán nyomasztó állapot székely néptünk-re; vagy azt akarná cikkirő hogy vándor-ljunk mind ki székelyektől Oláhonba s hagyjuk itt ugyis éhelhalással, s elviselhetetlen terítel sajtot ősi hazánkat, s ne legyünk itt mások kárára tovább is bitorlók, ugyé érdemes cikkirő ur?

Mi a feltáblázást, bérbeadást, felmérést illeti: arra nézve cikkirő ur, mint észrevehetőleg e tárgy nem szakértő egyéniség, legjobb ha hallgat, mit elérhetőknek, s jövedelmezőknek lát a m. választmány azt megtette eddig is, s megteszi ezután is: azon óhaját pedig, hogy jövedelmezzen a havas a szél-nek: legfuresább eszme; hiszem tudhatja a cikkirő ur azt is, hogy most az álladalom adja a szék-nyek a zúzfát, írószert, reperálát székházat, fizet irnokokat, stb. most ennél magasabb czél fekszik a birtokosság előtt, t. i. hogy egy bizonyos össze-gig az évi tiszta jövedelem egy a Maros-Szék kö-zéppontján felállitandó ipar, vagy egy előre női tanoda javára fordíttassék. Vajjon ez sem tetsze-

nék cikkirőnak, ki gúnyoszn nevezi a k. v. tag-jait atyáskodó nép boldogítóknak? holott éppen cikkirő másfelől egy néhány nem birtokost, vagy páne idegent óhajitana boldogítani a havas jöve-delemből.

Utoljára még cikkirő vigasztalására megsu-gom: hogy ne aggódjék a sem pénz, sem posz-tó nem létein: mert ha a mult 1864-beli pénztár bizonyos rendkívüli, de a székely birtokosság be-csüjtét, s testvérieségit tanusító elfogadásra kiütrült is, de másfelől Maros-Szék köztiszteletű főkirály-birója mlgs. báró Horváth Albert ur ő méltósága buzgalma által is elősegítette egy 3000 ölnyi út van már készen közbavasunkra, s kilátás van je-len évben még egy mellék vonalnak a havas legfa-dasabb torkáig (mintegy 2000 öl) elkészíttethé-sére, s még jelen év őszin kapnak a hivatalok, és a nép, s M.-Vásárhely olcsóbb fát, miáltal a jöve-delem kétszeresre lésozen, s lesz egy olcsó tanítá-sal egybekötött néptanodának alapja megvetve, miután a mostani költséges tanulási rendszernél fogva a jobb módúak közé számított 10 ft egyenes bir-tok-adót fizető székelyek sem képesek gyermekei-keket taníttatni, hinc illa lacrimae.

Balogh József,
havas k. vál. tag.

Különfélék.

* Mint halljuk, szükölködünk felsegélésére husvét másodnapján a városi redout termében zárt-körli táncvigalmat rendeznek. A rendező bizott-mánynak a táncztermet a redout bérlői ingyen en-gedték át és Stein János ur a szükséges nyomtat-ványokat hasonlóképen minden díj nélkül állítja ki, a mi már magában jó összeget takar meg a szük-tékony czélnak. A naponként égetőbbé vált szük-ségben bizonyosan sietni fog mindenkinek oda működni, hogy e bál mentől szebb erdményt mutathasson fel. A meghívások legközelebről fognak szétkül-detni.

* Sükői Imrere vonatkozólag Orbok Ferencz urtól a következő adatot veszszük: T. Czelder Már-ton ploesti lelkész ur felszólalására, bukuresti volt lelkész néhai t. Sükői Imre ura illetőleg bátor vagyok tudomásra hozni: hogy S. Imre ur a vál-sággal erdélyi fiu, és pedig valószínűleg unitarius szülöktől született. Mit erősíteni látszik azon hirba-gyomány is, hogy ő ifju korában a kolozsvári uni-tarium collegiumban tanult, de onnan valami csiny-jáért „consilium abundit“ kapván, valamelyik (a mint mondják a n.-enyedi) collegiumba ment és ott végezvén felsőbb tanulmányait, mivel Erdélyben, mint unitariusból lett reformatus, megyei állomásra nem igen számíthatott, bevándorolt Oláhbonba a csángó magyarokhoz s nem levén még akkor azok-rak papjok, hozzá kezdett a bukuresti megye ala-pításához. Ezt nekem beszélte egy Sükői István nevű tanuló társam és barátom a kolozsvári unitarium collegiumban létünkkor.

Emittett Sükői István, fia volt az oskolamester-nek, a ki nt. Sükői Imre urnak igen közeli rokonának tartotta magát. S valósággal az is volt, mit bizonyít az is, hogy 48 előtt Sükői Imre urnak N. Enyeden tanult Károly nevű — igen ügyes gentleman és költői képességű fia — ki később va-lami kóbor színész társulattal Magyarországra ment Sükői Istvánt, mint közeli rokonát, gyakran meg-látogatta a kolozsvári unitarium collegiumban. To-vábbá, hogy nt. Sükői Imre ur unitariusból lett reformatus lehetett, még hitesebben bizonyítja az: hogy Aranyosszéken a várfalvai unitarius szent ekkleziásának volt egy Sükői Mihály nevű lelkésze, ki is az irt ekkleziás anyakönyve szerint az 1767-dik évben hozatott Várfalvára, nem úgy mint végt-zett diák, hanem mint már ekkleziásában szolgált egyén, minthogy már akkor leányai voltak.

Várfalvai legkorosabb emberek azt állítják, hogy irt Sükői Mihály valamelyik küküllőmegyei unitarius megyében szolgált mint oskolamester, a honnan n. t. Sükői Imre-ur is származtatja ma-gát, Sükői Mihály 1777-ben halt meg mint a.-szt.-mihályfalvi unitar pap. Én magam is találkoztam és beszéltem n. t. Sükői Imre ural Brassóban, a piaci nagytemplomban, a hová ő vallomása szer-int sokszor elment egyházi szónoklat hallgatására. Ekkor kérdezé tőlem — a többek között — hol ta-nulok? s midőn mondtam, hogy a kolozsvári uni-tarium collegiumban, elmosolyodva mondá: én is ifjabb koromban jártam ott. Közepes büszke ter-met volt, férfias arcu, s fogatáról ugy látszott, hogy jó módu is volt. Sinorozatlan magyar szabásu nadrágot, kívül huzott eszmat és kosszu togát hor-dott. Azt pedig mondanom se kell, hogy a midőn megyéje alapítására kéregetett: többnyire mindig gyalog járt. O. F.

* Várfalva községe martius 14-én egy pár egyént kivéve, általános szavazattal meghatározza: hogy „magtárát“, a mely 1852-ben önkéntes ada-kozás útján alapult, és a mely jelenleg 580 véka és 2 kupa kiosztott törökbuza költséveivel bir: fordítsa a három u. m. rom. cath. unitar. és g. e. oskolák felsegélésére. Ezen községi üdvös határo-zat Ar.-Szék tek. tisztségéhez már fel is van ter-jesztve. Reméljük, hogy a tek. tisztség ezen szer-czélra fordított adomány — a nevelési ügy pártó-lása tekintetéből is — helybenhagyni és megerősí-teni nem késik.

* Családi dráma. Genfben közelebb a következő tragikus eset történt. Egy család-nyát temették s a lelkész a házban a rokonok jelenlétében éppen a gyászszertartásokat végezte, mikor megnyílik a mellékszoba ajtaja s onnan az elhunyt férje e szavakkal lép ki: „Imádkozzék érettem is lelkész ur, megmérgeztem magam.“ Elképzeltetni, hogy a jelen voltak mennyire felindultak e nyilatkozaton. A lelkész nem veszté el lélekjelenlétét, hanem az illetőt a szomszéd szobába kísérte, hol ez az ágyra borult. A kérdésre, hogy valjon csakugyan megmérgezte-e magát, ismétlé, hogy igen, mireynt veit be borban negyed órával ezelőtt. Azonnal orvosért küldtek s a lelkész addig is rábirta, hogy pohár tejet igyék; de ez már késő volt. A szerencsétlen három óra múlva a legnagyobb kínok között meghalt.

* Pesten közelebről hamis bankjegy csinálókat fogtak el. A hatóság így jött rá: az illető bankjegy készítőnek T. lakatosnak neje az úvilág-utca egyik boltjában valamit vásárolván, bankjegyet adott elő. A kereskedő legott észrevéve, hogy a bankjegy hamis, közömbös hangon kérdé, nincs-e még több bankjegye? szolgál érte apró pénzzel, mire az asszony 8 db hamis 1 fróst vön elő. A kereskedő az asszonyt azonnal elfogatta. Férje lakásán találtak sajtót s egyéb a készítéshez szükséges eszközöket. A lakatos nejevel és gyermekével együtt elzárattott.

Eln. szám 143.

Hivatalos helyreigazítás.

A „Kolozvári Közlöny“ folyó évi 6-dik számában Baróth január 1-ről szóló kelettel és Baróthi aláírással egy hírlapi közlemény jelent meg, melynek végső tétele következőket tartalmazott:

„Curiosum gyanánt nem lesz érdekelten egy különös ügyvédi keresetmódot fölemlíteni, melyről a napokban szereztünk tudomást a helyi törvényszéki tárgyalásokból. Ugyanis B. ügyvéd elmegyén C. kereskedőhöz s egy darab kelmét megalkuszik, és át is veszi; de midőn fizetésre kerül a sor, kitűnik, hogy B-nek nincs elég pénze; a kereskedő nem akarván hitelezni, az egészen ki nem fizetett tárgyat elveszi s a csak részben letett pénzt a vévőnek visszaadja; B. élelmes ügyvéd, ki ugy lát-szik, előleges számításossal indult vásárra, a pénzt nem fogadja el, hanem a törvényszéknél panaszt emel C. ellen, a ki neki hitelezni nem akart, azért őt birtokháborítással vádolván el. Minthogy a momentán s végső birtoklás a lefizetés ideje közben valósággal megvált. C. elveszi a pert, s B. ügyvédnek a vásárlási tárgy értékével egyenlő perköltséget kénytelenítették fizetni. E tényben minden-esetre érdekes, nem csak a kereset oka, de tanulságos a keresetmód is, hogy büntetvény elnevezés nélkül lehessen szépen ingyen bundához jutni!“

Ezen cikk tartalmának a baróthi egyesbíró és a törvénykezési eljárásra vonatkozó irányzatai által figyelemessé téve, nem mulasztott el ezen törvényszéki elnökség által, a baróthi kiküldött egyesbíró öngazolásának és a vonatkozható ügyiratoknak bekérése, melyekből az említett közleményre vonatkozólag, következő tényállás derült ki: B. ügyvéd s. sz. györgyi kereskedő C.-től egy teli bundát vásárolt 60 o. é. frton, oly formán, hogy ezen vételárból azon alkalommal kifizetett 40 o. é. frtot, és a hátralék 20 o. é. frtot fizetendő lett volna a következő baróthi országos vásáron, a D. kereskedő boltjában. De B. ügyvéd nem teljesítette a fizetést a kitűzött időben és helyen, miért is a megjelent C. kereskedő elment a B. szállítására, s annak már több hét óta viselt téli bundáját önkénylleg lekasztván a szegéről, elvitte.

B. ügyvéd ennek folytán a baróthi kiküldött egyesbíróval birtokháborításos keresettel lépett fel C. ellen, kinek is a letárgyalt kereset eredményében alperes beismerésével indokolt határozata az volt, hogy felperes a kereset tárgyának békés birtoklásában megvédi, s alperes köteleztetik 8 frt 37 krra mérsékelt perköltséget fizetni.

Világos tehát ebből, hogy a baróthi kiküldött egyesbíró ezen peres ügyben a fenálló szabályzatok értelmében törvényszertileg járt el, és hogy a „K. Közlöny“ idei 6-dik számában a baróthi levelezőtől ez ügyre vonatkozólag tett közlemény, egy, a jól nem értesülhetett olvasó közönséget, az ügyállás elferdítésével félrevezetni akaró, és a törvénykezési eljárást s annak közegeit népszerűsíteni célzó, légből kapott, alaptalan kohlomány, melyet miután ezen id. törvényszék elnöksége, a királyi főkor-mányszék nagyméltósága elnökének folyó évi febr. 9-ről 852. eln. szám alatti magas rendelete értelmében, ezennel hivatalosan desavonal, egyszersmind tisztelettel fölkéri mindazon hírlapok t. szerkesztőit, kik ama desavonalt baróthi közleményt becses lapjaikban hozták volt, sziveskedjenek ezen hivatalos helyreigazítást is azokban közölni.

Nemes Háromszék törvényszéke elnökségétől, Seps-Szent-Györgyön mart. 14-én, 1865.

Imreh Ferenc,
törvényszéki elnök.

Politikai hírek.

Austria. Bécs, mart. 30. A képviselőház mai ülésében a külügyi költségvetés feletti által-

nos vita befejeztetett. Gróf Mensdorf külügyminis-ter hasonlóan nyilatkozott, mint mult évben. A külkérdések tárgyalása a legnagyobb discretiót követeli, ha nem akarnak a cselekvés terére átlépni. A birodalomnak békére van szüksége, e cél a kabinet eddigi politikája által el van érve. A hercegségek kérdésének gyors megoldását bizonyára senki sem hitte. Ha a jogi kérdés egészen tisztán lenne, a megoldás már régen megtörtént volna. Austriának april 6 káú alkalma lesz a szövetséggyűlésben állásponjtját megjelölni. A Poroszországgal való közös előhaladás megakadályozta a külföld beavatko-zását s fen tartá a békét. A ministerium törekszik a nemzetgazdasági érdekeket előmozdítani, de itt is nehézségek merülnek fel. Az Olaszország iránti ellenséges visélet nem Austriától ered. A dán békekötés előterjesztése ujonnan megtagadtatott. A részletes vita megkezdett.

Bécs, mart. 31. Az alsóház mai ülésében a magyar udv. kancellária budgetje tárgyaltatott. Kaiserfeld védi az oppositot az állam-minister szemrehányásai ellen, fájjalja az eddigi csekély előhaladást az alkotmányi és pénzügyi kérdésben. Kifejtí saját programját, mely szerint Austriában a merev centralisatio keresztül nem vihető. Ő a szűkebb Reichsrath intézményében a személyes szabadságok biztosítását és az elleni gátot látja, hogy az egyes koronaországok autonómiaja tulságos ne legyen. A közvetett bevételeknek birodalmi czélokra kellene fordítatniok, míg az egyes adók és ezek kezelése az egyes országoknak volna föntartandó. A magyar kérdésre nézve mondja: „A jogtagadás a kiegyezkedés helyett a parancsoló merevség kárhozatos.“ Ő a magyar országgyűlés minél előbbi egy-behívása mellett szavaz. A reichsrathbeli oppositio csak azon magyar pártnak fog kezét nyújtani, mely vele egyenlő alapelveket vall, és csak a birodalmi egység eszméjének alapján. Ezután élénken rajzolja a pénzügyi helyzetet s így végzi: Ostromol-nunk kell a tevékenység és felszeg alkotmányosság rendszerét.

Schmerling államminister visszautasítja Kaiserfeldnek hanyagsággal és a tevékeny előterökrvés hiányávali vádját; az előbbi időkbeli eljárásra emlékeztet, felemlíti, hogy természeténél fogva hajlandóbb a támadó, mint a védelmi eljárásra; hogy a magyar kérdésben ő reá több ingerrel bírna a sebes eljárás, mint a bevárás. Az oly igen kárhoz-atott politikának oka nem a tetterő hiányában keresendő, hanem azon meggyőződésben, miszerint bizonyos kérdések megoldásához a mindent megszelidítő időnek kell legnagyobb részben járulni. Az államminister meg van arról győződve, miszerint egy-két év előtt vagy tavaly egybehevindott magyar országgyűlésnek nem lett volna kedvező eredménye. A magyar országgyűléssel szemben nem lehet más politikát követni, mint annak oda vezetésére törekedni, hogy a birodalmi alkotmányt elismerje; a kormányzat ezen elvet gyakorlati alkalmazásba kell hoznia, ez pedig sajátos nehézségekkel jár.

Mi az — kérdi Schmerling — a mit ez időszereint magyar jognak neveznek? Ezt egy nagy párt előtt az 1848-diki törvények képezik. De miképen lehetséges azt összegezgetni, hogy egyfelől az 1848-diki törvények elismertessenek, másfelől meg a mi birodalmi alkotmányunk állitassék a közélet alapzatoként fel?

Miben áll a kiegyezkedés? Abban, hogy a magyar nép és a magyar országgyűlés azon meggyőződésre jusson, miszerint elhatározó megrostálás alá kell az 1848-ki törvényeket vetni, oly irány-zattal, hogy azokból mindent el kell különíteni, a mi alkotmányunkkal ellentétes. Hogy azonban Magyarországon jelenleg nem ezen értelemben veszik a kiegyezkedést, arra nézve senki se ámitsa magát. Az ugynevezett ó conservatív párt iránt legkisebb rokonszenvünk sincsen, azok a mi legátalkodottabb ellenségeink, annyira megátalkodot-tak, hogy az ő aknáik még itt e házban is működnek.

Végül kijelenti Schmerling, az összes kormány nevében, miszerint Kaiserfeld azon állítására, hogy a birodalom egy részében, névszerint Magyarországon csak a tényleg uralkodó a határozottan szembe-álló, hogy a császár minden magyarnak törvényes királya. A jogosságnak nem feltétele a megkoronáztatás; a császár ez időszereint Magyarország törvényes királyának tartja magát és minden loyalis magyar elismeri annak.

Az udvari alkancellár védelmezi a budget teteleit. Végül elfogadtatik az a bizottság javaslata szerint, revirement megengedése mellett. Ezután az erdélyi kancellária költségvetése vétetett általános vitatás alá.

Angolország. London, martius 26. Az „Advertiser“ hitelt ad az „Unita Italiana“ azon állításának, hogy az 1864. szeptember 15-iki egyez-ményhez még egy titkos függelék is járul, mely szerint azon esetre, ha Olaszország Velencevel szaporodnék, Piemont Franciaországhoz fogna csatol-tatni. Különösen kiemeli, hogy azon forrás, mely-ből ezen közlemény van merítve, már egy izben hitelt érdemlőnek bizonyult, Nizza és Savoya be-kebelezését sokkal előbb fölleplezvé, a mit az olasz és francia közlegek az utolsó pillanatig áll-hatatosan tagadtak, s azután naivul igazolták a

végrehajtott tény. — A „Post“ ellenben kurtán Mazzini-féle agyremnek mondja az egész hirt. — „Egy római satiricus — mond a „Star“ egykor esip-ös satyrát irt egyik római pápára. A szerző ter-mészetesen jobbnak tartotta névtelenül maradni, s a római társaság nem vett magának fáradságot a gunyoskodó szert felfedezésére. A pápa pedig oly nagylelkű volt, ki nyilatkozatni, hogy azon epi-grammnak az élce őt egészen elragadta; sőt még tovább ment; nagy pénzbeli jutalmat ajánlott a szerzőnek. És előlla homályos rejtekéből a sze-rző szerző, tisztelettel tette szentséges kacacsá-nál, és megkérte őt az ajánlott jutalom kiadására. A pápa állott szavának, kifizetetté az ígért díjt az élczért, hanem a szemtelen tréfáért aztán levágatta füleit és kezeit. A multkor a francziák császáranak volt dolga egy satyricussal, de a császár nem volt oly ravasz, mint ama pápa. Rogeard, a „Propos-de Labiénus“ szerzője kisiklott kezei közül, s csak távollétében itélthetett el 5 évi fogságra.

Franziaország. Páris, mart. 27. A porosz hadtügér nyilatkozata nagy hatást idézett elő. Ámde kész volt már a válasz, s Goltz grófnak azóta bizonyosan volt is alkalma arról Drouyn ur által tudomást venni. Mondják, hogy a porosz hadtügér-minis-ter, ismert helyzeténél fogva a kamarák ellenében, folyamodott ezen másutt is felhasznál argumentum-hoz, hogy a parlamentet a katonai szervezés tör-vényjavaslatának elfogadására bírja. Különbön Goltz ur csak saját nézetét mondhatta el ez ügyben, mert utasítást erre nézve nem kapott. A porosz kormány azonban elkészülve lehetett rá, hogy a hadtügér-minister szavai Párisban észrevétlenül nem marad-hatnak.

Lavalette bellügyminis-terre kinevezetésére még más változások is fognak következni a minis-teriumban. Híre szállong, hogy II. Ferencz elhagyja Rómát és Svájcba menend.

Páris, mart. 30. A „Constitutionnel“ egy cikkében a magyar kérdésre vonatkozólag azon nézetét nyilvánítja, hogy valamit az absolut centralisatio, ug az 1848-ki magyar alkotmány is ki-vihetetlen; de azért Pest és Bécs között lehetséges a kiegyezkedés. Lavalette, az új bellügyminister, Tissot-t nevezte ki kabinettfőnökül maga mellé, ki jelenleg Scutariban consul.

Hir szerint a császár algiri utjában Abd-el-Kader kísérendi. Thouvenel a törvényhozó test elnökévé nevezetett ki.

Olaszország. A „Gazette“ du Midi“ a kö-vetkező tudósítást közli: Lamarmora olasz minis-ter-elnök neje éppen most érkezett Rómába. Előtte Pepoli marquisné volt itt, de néhány napot itt tölt-vén elhagyta az örök várost. A nemzeti bizottmánf a sept. conventio aláírója nejeének egy levlésoritót küldött emlékül, melyen mosaik müben a Capitoli-um van ábrázolva. Pepoli neje a következő sorok-kal tartotta szükségesnek felelni ezen megemléke-zésre. Mélyen áthatva a magas nemzeti és szabad-elyű római bizottmány szeretetreméltó és gyöngéd megemlékezése által, szives örömmel leszek férjem-nél s polgártársainál hű tolmácsa a rómaiak nemes és szabadelvű érzelmeinek, s egyszersmind a leg-forróbb óhajtasokat fejezendem ki közös jövőnk érdekében. Róma, mart. 6 án 1865. Frida Pepoli sztil. Hoheznollern.

Az „Augsb. Allg. Ztg“ a franciaia követ egy-nevezett ultimátumát illetőleg „megbízható források után“ a következőkről értesül: „Sartiges urat előbb egyszer már megnyugtatták az által, hogy megigér-ték neki, miszerint a pápai hadsereg számára rögt-ön megkezdik a toborzást. Ez valóban így is volt; azonban ezen toborzásokat csak a kiszolgált pápai katonák elbocsátása folytán megürlt helyek betöl-tésére terjesztették ki; a pápai hadsereg szaporítá-sáról nem volt szó. — Sartiges ur csatlakozott, és ennek folytán ajánlatait határozott alakban ismét-eltte volna, mi azon ismeretes és többször emle-gett elfogadás alkalmával történt, mely a szent atyát állitólag annyira felizgatta, hogy reá következő vasárnap a pápai misén nem is volt jelen, míg a franciaia követ szintén oly izgatott lett volna, hogy a vaticán előszobáin áthaladván, több magas állásu személyiséget tökéletesen ignorált. — Bizonyos, hogy a pápa és államtükára a pápai hadsereg szaporítá-sától semmit sem várnak, és reményeiket egészen más segédeszközökre helyezik, habár a harezias szellemü Merode erőlyesen foglalkozik egy nagy kaszánya befejezésével. A számos hir közül, mely a mult napokban a római hadi kérdést illetőleg fölmerült, fölemlitendő, hogy komolyan állitották, miszerint 6000 bajor fogna a sz. szék védelmére ide jönni.“ Hogy Franciaország Rómában a pápai mellett, ha ő egyszer elvonult, más zászlót nem fog megtűrni, már ismételve nyilatkozattatta.

Rómából írják a „N. Pr. Ztg“-nak: A pápa-nak mindjárt Sartiges gróf franciaia követtel történt beszélgetése (mart. 4-én) után ágyba kellett fekü-dnie; ezen beszélgetés különben Franciaország kép-véselőjére épp oly megrázó hatást gyakorolt volna, mint magára a pápára. Sartiges gróf állitólag ke-servesen sirt, midőn kocsiját elérte; ezen államférfi buzgó katolikus.

Turin, mart. 27. A mazzinisták itt nagy zajt ütnek Mazzini közelebb közzétett levele követ-keztében, melyben az állitattik, hogy Szárdiniát át fogják engedni Franciaországnak, holott tulaj-donképpen épp ugy nem hiszik a titkos szerződés, létezését, mint azt, hogy a király valósággal le-

köszönni szándékozik. A „Köln. Ztg“ levelezője szerint, ki beszélt — mint állítja — valakivel, a ki Victor Emanuel régóta nagyon jól ismeri, s azt állítja, hogy Victor Emanuel telve van nagyravá-gyással, különösen pedig igen sokat tart arra, hogy ő legyen Olaszország constituálója; az is tény, hogy Cavour és Garibaldi irányában mindenkor féltékeny versengést árukt el. Tehát nem lehet egészen komolyan venni olyan nyilatkozatát, melyet ingerült rosz kedvében mondott ki.

Németország. Berlin, mart. 28. A „Pres-se“-nek írják: „A kormányhoz közel álló egyének nem tagadhatják, hogy a frankfurtban történtek után a schleswig-holsteini ügy komoly fordulatot vett. A Savigny által bejelentett, s berlini félhiva-talos lapok által támogatott halogatási elmélet többé nem vezet célhoz. Bizonyosnak látszik, hogy Aus-tria és a középállamok a provisoriumnak határidőt szabnak. Hat hónapot tűznek ki, s aztán megint három hónapot a provisorium megszüntetésére.

A berlini banklap írja: Azon tudósítás, hogy az osztrák biztos utasítást kapott volna tiltakozni az ellen, hogy a schleswig-holsteiniak a porosz had-seregbe felvétetnek, félhivatalosan megczáfolatik. Austria csak kérdést tett eziránt s azon választ nyerte, hogy ily rendszabály Austria jogait nem sérti, s maga is hasonlóképp cselekedhetik. Külön-ben eddig még nem fordult elő eset, hogy a her-czégsebeliek kívánczokt volna porosz vagy osztrák hadi szolgálataba lépni.

Berlin, mart. 29. A szövetséggyűlés leg-utóbbi határozatára a mai „Prov. Corr.“ megjegyzi, hogy nagyon felöltö, miszerint a szövetséggyűlés azon egyedüli feladatának mellőzésénél, hogy vizs-gáljon meg minden öröklési igényt, elhamarkodott s illetéktelen határozatok hozására adja magát, az összes kérdésre vonatkozólag. Nyilván való, hogy az ilyen vélt határozat tényleg egészen há-tálytalan volna, mivel hiányzik annak nyoma-ték adásához minden eszköz és minden jogosultság. Poroszország távol van attól, hogy Aug-ustenburg hg. öröklési igényeit el-ismerje.

Oroszország. A drezdai lapnak írják, hogy a császár a jövő hónapban Varsóba érkezik, s hogy a Miljutin államtanácsostól kidolgozott terv, Lengyelország ujra szervezése tárgyában ki fog hirdet-tetni. Az ostromállapot megszüntetése még a csá-zsár megérkezése előtt kikirdetteik. Terpoff tábor-nok azért ment Szentpétervárra, hogy jelentést tegyen az ország hangulatáról. Mondják, hogy Terp-off valamint a helytartó Berg tábornok az ostrom-állapot föntartása mellett vannak, a ministerium azonban ellenkezőt javasol.

Amerika. New-York, mart. 18. Mobile megtámadást várják. A déli államok Richmondban néger csapatokat iparkodnak szervezni. A déli ál-lamok elnökének üzenete ezt mondja: Richmond nagyobb veszélyben forog mint valaha a Habeas corpus törvény megszüntetése elmulasztatlan a há-boru sikere érdekében. Az összehitt üzések vég-eredményre kell vezetni. Sherman feldulta Dél-Ka-rolina keleti részét, s a virginiai középponti vas-utat tizenöt mértföldnyi hosszúságban összerontotta. Pensylvaniában és Harisburghan nagy vízáradások rombolnak.

Ujabb. Bécs, april 1. Az alsóház mai ülésében az erdélyi és horvátországi udvari kancelláriák költségvetése elfogadtatott a bi-zottmány javaslata szerint. Reichenstein alkanczellár, Alduleanu és Teutsch a levoná-sok ellen beszéltek.

— Drezda, mart. 31. A porosz had-testek vezénylő tábornokai tegnapelőtt távir-dai uton értesítették Roon hadtügérminister által egy királyi kabineti parancs felől, mely-nél fogva a hadseregben minden szabadságol-lás felfüggesztetik.

— Páris, mart. 31. Favre Gyula a kamarában az ellenzék módosítványa mellett beszélt, a mely politikai szabadságot kíván, a mit a császár 1848 óta egyre ígért. Az elnök egy megjegyzése folytán eláll a szó-lástól. Erre nagy zaj támad. A második mó-dosítvány feletti szavazásban a baloldal nem vett részt. Olivier indítványára az ülés meg-szüntetett.

— Berlin, mart. 31. Poroszország egy körsürgönyben, melyet a német udvarok-hoz intézett, a szövetségnél tett bajor-szász javaslatot a leghatározottabban visszautasítja s kijelenti, hogy a szövetséggyűlés annak elfogadásával teljesen átlépné hatáskörét. Po-rozország ugy találja, hogy az angusten-burgi herczeg igényei Schleswige és Holstein nagyobb részére vonatkozólag nem bizonyít-hatók be, Holstein többi részeire nézve pedig kétesek. Ha ezen javaslatot a szövetséggyű-lés netán elfogadná s abból összeütközés következnék be, Poroszországnál nem fog hiányozni az elhatározás a maga jogainak megőrzésére s érvényesítésére.

— Berlin, mart. 31. Orosz befolyások Vilmos porosz király és a dán király talál-kozásának létrehozatalát remélik. Ezzel ösz-szekötötésben áll Péter oldenburgi herczeg ittléte.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

BÉCSI BÖRZE március 31-én 1865.

Államadóság.	Adott ár.	Tartott ár.	Elsőbbségi kötvények.	Adott ár.	Tartott ár.
5%-os nemzeti kölcsön 100 frtos	79 40	81 80	Osztárk Lloyd	90 50	91 50
5%-os metalliques . . . 100	70 85	72 —	Dunagőzhajózási . . .	95 50	96 50
4 1/2%-os . . . 100	63 50	64 —	Allamvasút . . . 900 frank	113 25	113 75
1839-dik évi teljes . . . 100	160 25	160 75	Lomb-velencei . . . 105 frtos	109 —	19 50
1839-dik 3/4 rész . . . 100	155 25	155 75	Részvények.		
1854-dik teljes . . . 100	88 50	88 75	Hitelintézet . . . 200 frtos	182 60	128 90
1860-dik teljes . . . 100	93 30	93 40	Bankrészvény . . .	796 —	798 —
1860-dik 3/4 rész . . . 100	96 30	96 40	Alsó-ausztr. esc.-bank . . .	500 frtos	582 — 584 —
Záloglevelek.			Lloyd . . . 500	233 — 235 —	
Nemzeti bank 10 éves . . . 5%	102 —	103 25	Dunagőzhajózási . . . 500	479 — 480 —	
" " kisors. ezüst. . . 5%	91 —	91 30	Pesti lánchíd . . . 500	370 — 375 —	
" " oszt. é. . . 5%	86 75	86 85	Északi vasút . . . 1000	1785 — 1788	
Gall. hit. int. osztr. ért. . . 4%	71 —	71 50	Allam . . . 500	192 60 192 70	
Magyar földhitelintézet . . . 5 1/2%	99 50	100 —	Déli . . . 200	242 — 244 —	
" " 10 év. jöv. jegy . . . 6%	—	— 85	Nyugati . . . 200	133 75 134 25	
Földterhmentesítési kötelezvények.			Tiszai . . . 200	147 — 147 —	
5%-os magyarországi . . . 100 frtos	74 25	75 50	Váltók (devisek) három hónapra.		
" " erdélyi . . . 100	71 40	72 75	Augsburg 100 dh német fr. 4 1/2%	15 — 100 10	
" " horvát . . . 100	74 50	75 —	Frankfurt 100 fr. 4 1/2%	93 10 92 25	
Sorsjegyek.			Hamburg 100 bankmark . . . 3 1/2%	83 10 83 30	
Hitelintézet . . . 100 frtos	126 80	127 70	London 10 ft. sterling . . . 3%	111 30 110 30	
Dunagőzhajózási . . . 100	86 —	86 50	Páris 100 frank . . . 4%	46 55 46 65	
Triesti . . . 100	114 —	114 50	Pénzmenek.		
Eszterházy herceg . . . 40	102 50	103 00	Korona	15 20 15 30	
Salm . . . 40	31 —	31 50	Császári arany	5 22 5 23	
Pályi . . . 40	26 50	27 —	Receples	5 21 5 22	
Clary . . . 40	27 25	27 75	Napoleon's or	8 84 8 92	
St. Genois . . . 40	27 25	27 50	Orosz imperialok	9 06 9 11	
Budai . . . 40	27 —	27 —	Porosz pénztári utalvány	1 63 1 65	
Windischgrätz . . . 20	18 —	18 30	Ezüst	108 75 109 00	
Waldstein . . . 20	19 50	20 —			
Keglevich . . . 10	14 75	15 25			

Á t n é z é s e

a kolozsvári levél- és szekérposta indulásának s érkezésének.

Indul a levélposta:
Magyarhonba és külföldre naponként déli 12 órakor.
Szeben-, Brassó- s Oláhországba naponként d. u. 5 órakor.
Maros-Vásárhely felé naponként d. u. 5 órakor.
Lengyelhon északkeleti részébe, ugy Bukovina- és Moldvába
Csernovicz felé, valamint Választót, Dézs-, Nagy-Bánya- és Beszter-
terczére naponként esteli 6 órakor.
Debrecezen felé Zilahon és Szilágy-Somlyón át: N.-Károlyra na-
ponként délután 3 órakor.
Mocsra vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton délután 3
órákor; egyéb napokon esti 6 órakor.
Kolozsra kedden, csütörtökön és szombaton déli 12 órakor.

Érkezik a levélposta:
Magyarhon- és külföldről, névszercint: Bécsből, Pestről, Kassáról,
Szegedről, Temesvárról, Aradról, N.-Váradról naponként 2—3 óra tájban.
Szeben felől, Brassóból, M.-Vásárhelyről, Abrudbányáról, Zalah-
náról, Temesvárról és Tordáról naponként reggeli 8—9 óra közt.
A Csernovicz felől jövő s ezzel egyesült nagy-bányai levél-
posta naponként reggeli 6 órakor.
Debrecezen felől Sz.-Somlyón át naponként reggeli 6 órakor.
Mocsról naponként reggeli 6 órakor.
Kolozsról kedden, csütörtökön, szombaton délelőtt 10 órakor.

A szekérposta indul:
Bécs, Pest és Nagy-Várad felé naponként déli 12 órakor.
Szebenben és Brassóba stb. naponként d. u. 5 órakor.
Maros-Vásárhelyre naponként d. u. 5 órakor.
Csernoviczra, Beszterczére, Dézsre naponként esteli 6 órakor.

A szekérposta érkezik:
Bécs, Pest és Nagy-váradról naponként d. u. 2—3 óra közt.
Szebenből s Brassóból naponként reggeli 8—9 óra közt.
Maros-Vásárhelyről naponként reggeli 7 órakor.
Csernoviczról s Beszterczéről naponta reggeli 6 órakor.

A Biasini gyorskocsi indul:

Kolozsvárról Nagy-Váradra vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton dél
11 órakor.
Nagy-Váradról Kolozsvárra, hétfőn, szerdán, pénteken, vasárnap, a vonat
érkezte után. — Szállítási díj 8 frt 40 kr.
Kolozsvárról Brassóba kedden és pénteken reggel 4 órakor. — Szállítási díj
Tordáig 2 frt 10 kr. N.-Enyedig 4 frt 38 kr. K.-Fejérvárig 6 frt 56 kr. Szászsebe-
sig 7 frt 35 kr. Szebenig 10 frt 40 kr. Brassóig 18 frt.
Brassóból N.-Szebenba kedden és pénteken reggeli 3 órakor.
N.-Szebenből Kolozsvárra szerdán és szombaton reggeli 8 órakor.
E vonatokon gyorslovak is kaphatók minden időtájban.

Erdélyi piaczi árak:	Alsó ausztr. mérő: vagy is két nagy véka.					Maahabús fontija.
	Tiszta búza.	Rozs.	Árpa.	Zab.	Török- búza.	
	k r a j c z á r o k b a n .					
Besztercze márcz.	14.	320—220	200	—	72	240 10
Brassó	10.	334	188—170	214—180	100—96	268 13
Dézs	14.	260—240	160—140	—	66—60	210—200 10
K.-Fejérvár	4.	267—267	164—164	—	106—106	160—160 11
M.-Vásárhely	16.	380—318	200—180	—	86	252 11
N.-Enyed	16.	360—340	260—220	—	120—90	160—150 15
Szamosújvár	20.	360—240	140—120	—	80—70	180—170 12
Szászváros	18.	350—340	210—200	—	124—120	180—170 12
Sz.-Régen márt.	16.	340—316	200—190	160—140	86—76	240—180 12
N.-Szeben febr.	21.	347	233	—	133	240 12
Sz.-Udvarhely márt.	7.	400	165	—	80	300 13
Torda	18.	294—266	146—140	120—120	88—85	160—155 10

Gabonaár Kolozsvárt márt. 30-kán 1865.
(Bécsi mérője osztrák értékben.)
Tisztabúza 2 frt 60 kr. Elegybúza 2 frt 30 kr. Rozs 1 frt 44
kr. Árpa — frt — kr. Zab — frt 90 kr. Török-búza 1 frt 80 kr.
Pityóka frt 80 kr. Marhabús 13 kr.

H I R D E T É S E K.

9.—1865. (110) (3—3)
Pályázati hirdetmény.
A kolozsvári ev. ref. főtanodában a rajz- és irástanítói állomás, 400 oszt.
ért. forint évi fizetéssel, az 1865-dik évi szeptember 1-jén kezdődő iskolai évre be-
töltendő levén, a kik ez állomást el kívánják nyerni, szakképességeiket tanúsító bi-
zonyítványokkal ellátva, folyó 1865-ik évi május 31-ig bezárólag, jelentkeze-
nek ev. ref. tanár Sárkány Ferencz úrnál Kolozsvárt b. farkasutca 55 szám alatt.
A kolozsvári ev. ref. főtanoda előljárásiától.

(102) (3—3)
Éppen most jelent meg
**Wittich József bizományában Marosvásárhelyt,
és Stein Jánosnál Kolozsvárt kapható:**
A TERMÉSZETTAN ELEMEL.
Népiskolák számára. Irta Mentovich Ferencz. Ára 35 kr.

(65) (2—3)
A berlini gyógyszerész **Daubitz R. F.** által a legjobb gyomorerősítő és
vértisztító növényekből készült
**DAUBITZ R. F.-féle
NÖVÉNY-LIQUEUR.**
jóltevé hatása végett, főleg az emésztésre, s az azáltal okozott **rendes vér-
képzésre**, orvosok és emésztőtől magának ósztatlan elismerést vivott ki.
Elismerő irat.
DAUBITZ R. A. urnak helytt.
Legnagyobb örömben tudatom önel, hogy növény-liqueurje nemcsak nő-
met, hanem engemet is sokéves bajunktól, mely **étvágyhiány, gyenge
emésztés**, a fő iránti **vértelenség** és **széküregülésből** állott, előhaladt kor-
runkban tökéletesen megmentett. A midőn ezért önnök köszönetet mondok, ké-
rem önt sokak érdekében, **hogy e fényes eredményt nyilvánosságra
juttassa.** Kéz vagyok ez iránt bárkinek szóval pontos felvilágosítást adni.
Bécs, 2-dik november 1864
ALBERTH ANTAL és neje,
Stadt, Himmelpfortgasse 6.
MANTEUFFEL A.
lovag, jószág birtokos.
E liqueur főraktára egész Ausztriára nézve van **Bécsben Daubitz C.
A-nál, Herrengasse N. 6** s a felhatalmazott raktárosknál Kolozsvárt és
Dézszen **Taufner Józsefnél**, Szászvárosan (Broos) **Német Vilmosnál.**
Egy palack ára 1 frt o. ért.

STEIN JÁNOS
könyvkereskedésében Kolozsvárt, **Harmath Józsefnél** Tordán, **Wit-
tich Józsefnél** Maros-Vásárhelyt, **Dobray Nándornál** S.-Udvarhelyt,
Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön, **Vokál Jánosnál** Nagyenye-
den, **Sindel Károlynál** Brassóban k a p h a t ó:

!! Hasznos kézi könyvek Mezei
gazdák számára !!

Galgóczi Károly. A mezei gazda népszerű vezér-könyve, a mostani
viszonyokhoz alkalmazva. Földbirtokosok, gazdatisztek és földmivesek
használatára. 4-ik javított és bővített kiadás. I rész: Földmivelés.
Ára 80 kr.
Mártonffy Zsigmond, a Váltógazdaság, vagy az okszerű mezőgazdaság
és falusi háztartás alapelvei. Kiszorozott pályamű. Ára 1 frt 50 kr.
Paczig G. Korunk igényei szerinti gyakorlati Mezőgazda-tisztt. Cél-
szerű s tanulságos kézi-könyv. Földbirtokosok, bérnökök, kezdőgazdák
s tanoncok számára, hazánk viszonyaihoz alkalmazva. Ára 2 frt 60 kr.
Medve Imre. A magyar gazdasszony teendői a közéletben, házbán
és konyhában. Kézi és segédkönyv, nők és hajadonok számára Ára 2 frt.
Ügyes Mari a kis konyhakertészné, vagyis alapos oktatás a zöldség-
termesztésben. Ára 50 kr.

Kovács József. Kalauz a gyümölcsfa ültetés, nyelés és oltás körül. Ára 1 frt.
Gönczy Pál. Oktatás a gyümölcs és eperfa tenyésztésben. Vezér-
fonalul a nép és népiskolák számára. Ára 30 kr.

Lucas Ede. Gyümölcsfa iskolák, hazai viszonyainkra átdolgozva, kü-
lönösen a községi falkolák vezérkönyvéül. Számos fametszettel. 1 frt.
Reischer Endre, kereskedési növények művelése, nevezetesen az **olaj-
magu-, fonalbeli-, festő-** s egyéb gyáraknak való, továbbá a **köz-
hasznu fűszeres-növények** miképeni termesztéséről szóló kézi-
könyv. Ára 50 kr.

Dr. Farkas Mihály. Takarmány növények ismertetése és tenyésztése,
rétmivelési és takarmányozási naptárral és számos fametszvényvel. 50 kr.
Szontagh Gusztáv, a szenvedelmes dinnyész, utmutatás okszerű din-
nyetermesztésre. Ára 80 kr.

Hoitssy Miksa. Dinnyetan, vagy a dinnye-növény, s annak termesztésé-
nél előforduló tárgyak elmélete, s a **legújabb dinnyetermelés.** 50 kr.

TARTAROFF HERCZEGNŐ vagy a **CZÁRNÓ LEÁNYA.**
Történeti regény két kötetben. Irta **Mühlbach Luiza**, fordította **B.**
Ára 2 forint.

E nemcsak történeti hűséggel, de folytonos érdekességgel írott mű egyik
legjelesbje a hazánkban is kedvesen ismert írónőnek. Minden sorából az
akkori orosz udvar hí tanulmányozása tűnik ki, s minden lapja — az
elven irmodort nem is említve — a legfeszültebb kíváncsot gerjeszti fel,
míg az újan meg úján feltűnő eredeti alakok a legvalódióbb művelvet nyújt-
ják az olvasónak.

Tartalom.
Első kötet: Dolgorucki Natalie grófné. Münich gróf. Osztermann gróf. Az
összeesküvés éje. Meghiúsult remények. Leopoldowna Anna kormányzó. A kegyence-
nő. Erzsébet hercegnő. Összeesküvés. Az intés. A báléj. A rajz. Az összeesküvés
éje. Az ártatlanok álma. A jutalom napja. Büntetések. A czárnó udvara. Lapuschkin
Eleonora. Az esküvő. Képek és jelenetek. A czárnó halála.
Második kötet: A varázskert. A levelek. A bal, mint diplomatai veszeke-
dés tárgya. Hal vagy ellenség. Ganganelli pápa (XIV. Kelemen). A pápa szorakozás
órája. A halálitélet. Bernis bíbornok tinnepélye. A rögtönző. A búcsu. Egy hí áruló.
Orlov Alexis. Corilla. A szent alkuszok. Sie transit gloria mundi. A vágó. A betörés.
Cselszövények. Levél, mely halált hoz. Az orosz tiszt. A várakozás. Ó! Intés. Az
orosz hajóraj. Zárszó.

**Keresztyén Templomba- és Házba-illó
Erkölcsei rajzok**
az emberi természetből.
Egy sor egyházi-beszéd.
Irta — részint szorosabb szerzői értelemben; részint tanulmányképp földol-
gozva, önmagához és közönségéhez idomítva — **Mihályi Károly**, elébb:
a dézsi — azután a nagy-enyedi ref. egyházakban lelki-pásztor; most:
philosophia rendes tanára a nagy-enyedi főtanodánál.
Első kötet. Az évi beszéd-sor első fele. Ára 1 frt 80 kr.

JULIUS CAESAR TÖRTÉNETE.
Irta
II. Napoleon császár
jogosított magyar kiadás.
rendezték:
Greguss Ágost és Székely József.
I. kötet. I-só füzet.
Az első kötet ára 4 frt.
Az egész munka előfizetési ára 10 frt.

I. Napoleon első trónlemondása.
Elba sziget. Visszatérés.
Thiers M. A. után francziából fordítva. Ára 2 frt.
Emléklapok Kolozsvár előkorából.
Vass József kegyesrendi közoktató, a magyar tud. akademia és
erdélyi Muzem-egylet levelező tagjától.
Borítékba füzve 40 kr.

(116) (1—1)
Többször magán uton megkísérlett fel-
szólítások sikertelensége következtében, kü-
tesseggemnek tartom ez uton is az O-
brettyei ns. földbirtokos urakat, a már vég-
rehajtott határ tagosítás ügyben megte-
tett költészeknek számba vétele, s azoknak az
illetők által leendő mikénti lefizetésének
meghatározása végett, a folyó **április hó
23-ra d. e. 9 órára** O.-Brettyére szem-
élyesen vagy felhatalmazottjuk által meg-
jelenni, oly hozzá adással hívni egybe, mi-
szertint a megjelenő birtokosok, a netán
meg nem jelenők esetleges joghátránya
mellett is, a fennirt ügyben érdemlegesen
intézkedni fognak.
SZILVÁSSY LÁSZLÓ.

(118) (1—2)
Haszonbéri hirdetés.
Gróf Toldalagi Mihály urnak Nagy
Ercsei mintegy ezer, és Oláh-Hidegkuti
mint egy hétszáz hold szántó, kaszálló és
erdőkből álló birtokai minden földesuri ja-
vadalmakkal együtt hat évekre haszonbér-
be kiadandók. Bérmentes levelekkel, vagy
személyesen értekezhetni alólírttal.
Marosvásárhelyt, 1865
PÁVAI V. ELEK, mint felhatalmazott.

(117) (1—2)
Megújított felhívás!
Jelen lap 28-dik számában kiadott fel-
hívással összefüggőleg a nagyobb rész hi-
telezők meggyezésével gróf Toldalagi Mi-
hály ur minden hitelezői felhívataknak saját
és községők érdekében jelen év **április
18-ára** egy második értekezletre mulha-
tatlannal nálam megjelenni, s addig is min-
den valódi követeléseiket, a hitelezőktől
kinevezett bizottmány általi számbavétel
végett hozzáam bérmentesen elküldeni.
Marosvásárhelyt, 1865.
PÁVAI V. ELEK,
mint általános és részletes felhatalmazott.

(21—24)
Vastartalmu szörp vörös chinából.
GRIMAULT és TARSÁ gyógyszerészekől Párisban, rue de la Feuillade 7. sz.
Ez új gyógyszer, folyékony és kellemes alakban, két alkatrészből áll, a me-
lyeket eddig főlavasítás nélkül nem lehet vegyíteni, t. i. **vasból**, a vér eleméből, és
chinából, egy a legnevezetesebb gyógyszerből. E gyógyszer legjobb sikerrel
használják mindazon esetekben, a hol az erők s a vér rendes állapotának visszaállí-
tásáról van szó. **Fiatallányok sárga arczajna, gyomor-bajok, étvágy-hi-
ány, megromlott emésztés, vér-vizkór, vérhányás, a hólyagok rendet-
leneségei** sat. gyorsan meggyógyulnak vagy enyhülnek ezen, Franciaországban
egészség fontartóul használt gyógyszerrel.
Kapható az osztrákbirodalom minden nevezetesebb gyógyszerüzaráiban.
Kolozsvárt: **WOLFF J.** gyógyszerüzarában kapható.

(119) (1—1)
Egy nevelő,
ki egy uri családnál már több évekig ta-
nitott, ajánlkozik vidékre. Értekezhetni XXX
urnál Kolozsvárt Nagyhidutca N. 330.